

Slujirea, calea adevăratei măreții în Hristos
Duminica a cincea din Post
(a Cuvioasei Maria Egipteanca)
29 martie 2026

„În vremea aceea Iisus a luat la Sine iarăși pe cei doisprezece și a început să le spună cele ce aveau să I se întâmple: Iată, ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi predat arhierilor și cărturarilor; Îl vor osândi la moarte și-L vor da în mâna păgânilor; **Îl vor batjocori, și-L vor scuipa, și-L vor biciui și-L vor omorî, dar după trei zile va învia.** Și au venit la El Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu, zicându-I: Învățătorule, voim să ne faci ceea ce vom cere de la Tine. Iar El le-a zis: Ce voiți să vă fac? Iar ei I-au zis: **Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta Ta și altul de-a stânga Ta, întru slava Ta.** Dar Iisus le-a răspuns: Nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul pe care îl bea Eu sau să vă botezați cu botezul cu care Mă botez Eu? Iar ei I-au zis: Putem. Și Iisus le-a zis: Paharul pe care Eu îl beau îl veți bea și cu botezul cu care Mă botez vă veți boteza, dar a șede de-a dreapta Mea sau de-a stânga Mea nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit. Și, auzind, cei zece au început a se mânia pe Iacov și pe Ioan. Atunci Iisus, chemându-i la Sine, le-a zis: Știți că cei ce se socotesc cârmuitori ai neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari ai lor le stăpânesc. Dar **între voi nu trebuie să fie așa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru; și care va vrea să fie întâi între voi, să fie slugă tuturor.** Că și Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca **El să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți**” (Ev. Marcu 10,32-45).

1. Vestirea morții și învierii lui Hristos și noul model de slujire

Duminica a cincea din Postul Mare este ultima în care se săvârșește Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare, anunțându-ne astfel că ne apropiem de săptămâna Sfintelor Pătimiri, când va fi reluată în Joia și Sâmbăta Mare. Evanghelia duminicii a cincea începe cu a doua vestire a pătimirilor, morții și învierii Mântuitorului Hristos, făcută în timp ce urca la Ierusalim împreună cu ucenicii Săi, prima vestire făcându-se deja în evanghelia citită în duminica a patra (Marcu 9,31-32). Ambele prevestiri îi anunțau pe catehumeni să intensifice pregătirea pentru botezul prevăzut pentru noaptea Învierii, spre a-L primi de Hristos ca Domn și Stăpân deplin al vieții lor.

Plecând de la cererea lui Iacob și Ioan de a sta de-a dreapta Domnului în slava Sa, Mântuitorul le lasă ucenicilor câteva învățături. Mai întâi le face o profeție, iar apoi formulează criteriul fundamental după care să se comporte în viață.

Profeția se referă la „paharul” pe care îl va bea și „botezul” cu care El Însuși se va boteza, de care vor avea parte și cei doi fii ai lui Zevedeu. Ce înseamnă „paharul” și „botezul” în acest context? Sfântul Evanghelist Marcu relatează că Hristos s-a rugat după *Cina cea de Taină* în grădina Ghetsimani: „Avva Părinte, toate sunt Ție cu putință. Depărtează paharul acesta de la Mine. Dar nu ce voiesc Eu, ci ceea ce voiești Tu” (Marcu 14,36). **„Paharul” este așadar simbolul tuturor suferințelor** ce urma să le îndure, iar **„botezul” este însăși răstignirea pe cruce, pe care o putem asemăna cu un „botez al sângelui”**. Le profețește lui Ioan și Iacob, că vor trece și ei prin aceleași suferințe, Iacob urmând să fie decapitat de regele Irod Agripa (FAp.12,2), iar Ioan să fie exilat în insula Patmos în ultimii ani de domnie ai împăratului Domițian (81-96). Pe de altă parte, „paharul” și „botezul” lui Hristos pot fi înțelese ca aluzii la Sfântul Botez și la Sfânta Împărtășanie, pe care catehumenii urmau să le primească în noaptea Învierii, devenind și ei ucenici ai lui Hristos și membrii ai Bisericii. Drumul postului și jertfele pe care le presupune, dar și întreaga viață creștină pot fi considerate un botez continuu, moartea omului vechi și învierea zilnică a omului nou. Fiecare creștin este astfel chemat la urmarea lui Hristos.

Plecând de la întrebarea celor doi apostoli, Mântuitorul stabilește un criteriu fundamental al înțaietății în Biserică, care opus modului de a exercita puterea în lume. În multe predici am subliniat faptul că viziunea creștină asupra existenței nu funcționează după logica lumii. Dar **cât de greu ne este să înțelegem și să trăim logica Evangheliei, care este mereu antinomică, paradoxală!** Hristos propune logica slujirii, pe care El Însuși a asumat-o, devenind modelul nostru suprem, nu a autorității impuse, a stăpânirii prin forță a celorlalți. După Evanghelie **cel mai mare este cel care iubește și slujește mai mult.** Aceasta nu înseamnă însă anarhie și anularea ierarhiei după care se conduc atât cerul, cât și pământul, ci faptul de a nu căuta egoist înțaietatea sau gloria personală. Înseamnă a transforma orice formă de autoritate într-o responsabilitate față de aproapele, pe care să îl asumăm în iubire cu destinul său veșnic. Se spunea despre un sfânt în Pateric, că nu alerga el după funcții, ci alergau funcțiile după el, dar nu le lăsa să îl ajungă!

2. Cuvioasa Maria Egipteanca - pocăință în umbra Crucii și sub chezașuirea Maicii Domnului

Viața Sfintei Maria Egipteanca este una din cele mai mari istorii de speranță din întreaga tradiție creștină, arătându-ne că **nu există om pierdut definitiv, ci doar om care nu s-a întors încă la Dumnezeu.** Acest mesaj îl primim la finalul săptămânii a cincea a Postului Mare, care stă total **sub semnul pocăinței.** Miercuri seara s-a citit Canonul cel Mare de pocăință al Sfântului Andrei Criteanul, împreună cu Viața Cuvioasei Maria Egipteanca, iar vineri seara Acatistul Bunei Vestiri, în care este cântată biruința Maicii Domnului asupra vrăjmașilor văzuți și nevăzuți. Într-un mod tainic, întreaga săptămână ne pregătește pentru prăznuirea Cuvioasei Maria Egipteanca în duminica a cincea (este pomenită, de asemenea, pe 1 aprilie), ea fiind chipul omului păcătos, care călătorește cu mari poticniri și căderi pe calea mântuirii, dar apoi se ridică la cea mai înaltă sfințenie, fiind călăuzită de-a lungul pocăinței sale de Maica Domnului.

Sfântul Sofronie al Ierusalimului (634-638) arată că Maria era o femeie desfrânată din Egipt (sec. V-VI), care a plecat într-un pelerinaj spre Ierusalim, nu din credință și evlavie, ci pentru a-și împlini poftele păcătoase. Oprită de o „putere dumnezeiască” să intre în Biserica Învierii de sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, plânge în colțul curții bisericii și realizează că „noroii faptelor a fost acela care mi-a închis intrarea”. Suspiniând din adâncul inimii, vede icoana Maicii Domnului deasupra ei, luându-o chezașuitoare, că niciodată nu își va mai pângări trupul. Trece Iordanul la sfatul acesteia, spre a găsi odihnă sufletului, și se nevoiește în pustiu vreme de 47 de ani. **Primii 17 ani s-a luptat cu poftele nebunești „ca și cu niște fiare sălbatice”.** În urma pocăinței și a unor mari nevoițe ascetice și duhovnicești ajunge să trăiască asemenea îngerilor, primind darul facerii de minuni și al vederii duhovnicești. Își sfârșește viața în pustia Iordanului, după ce cuviosul Zosima a împărțit-o cu Sfintele Taine într-o Joi Mare.

Momentul cheie din viața Cuvioasei Maria este conștientizarea stării de păcat în care se afla, prin venirea în sine, asemeni fiului risipitor, anume vederea întunericului păcatelor care o țineau departe de Dumnezeu. Spun părinții pustiei că cel care își vede păcatele este mai mare decât cel care vede îngerii! Imnografia sărbătorii spune că dorind să vadă Crucea lui Hristos, Cuvioasa Maria „a fost pescuită de dumnezeiescul har al cinstitei Cruci”, s-a răstignit lumii acesteia, călcând în picioare pe demoni. Astfel, **viața ei stă în umbra crucii lui Hristos,** cu puterea acesteia și cu **chezașuirea Maicii Domnului** devenind „mireasă a Împărăției cerurilor”!

Viața ei spune că atunci când o ataca un gând păcătos sau o patimă se arunca la pământ și uda pământul cu lacrimi, până când vedea o lumină strălucitoare în jurul ei, pe care o

simțea ca liniște statornică. Pocăința este numită de Sfântul Ioan Scărarul „al doilea har” și „reînnoire a Botezului”, Cuvioasa Maria „botezându-se” zilnic în apa din lacrimile vărsate pentru păcatele sale. Uneori nu se ridica de la pământ zi și noapte, cerându-i ajutor „chezășuitoarei”, anume Maicii Domnului. Urmând Sfintei Maria o chemăm și noi pe Maica Domnului în rugăciune în mod special în Postul Mare ca „Apărătoare Doamnă”! În tradiția greacă, Imnul Acatist al Bunevestiri se cântă în patru părți în primele patru vineri ale Postului Mare, iar în a cincea complet încă o dată.

3. Cum se zămislește păcatul în noi și cum luptăm împotriva lui

Postul Mare este un stadion al luptelor duhovnicești, unde creștinul trebuie să fie iscusit și antrenat, căci „lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh” (Efeseni 6, 12). Lupta Cuvioasei Maria Egipteanca cu păcatele și poftele, care a durat zeci de ani, ne arată că pocăința este un proces care durează întreaga viață. Momentul biruinței depline este atunci **când în inima noastră iubirea de Dumnezeu este mai mare decât iubirea pentru păcat**. Fericitul Augustin, care s-a convertit la Hristos tot din starea de desfrânare, spunea: „Doamne, ajută-mi să te iubesc, așa cum mai înainte am iubit păcatul”! Înțelepciunea populară a descris lucrarea răului în viața creștinului prin parabola diavolului care umblă prin lume cu un ac, o pătură și o trompetă. Cu acul te înțeapă să treci la păcat, cu pătura te acoperă când îl săvârșești, pentru a nu te rușina, iar apoi vestește cu trompeta tuturor, ce păcat ai făcut, acesta fiind glasul conștiinței. Deoarece fiecare dintre noi trebuie să luptăm împotriva păcatelor, prezint în rândurile următoare învățătura despre zămisirea păcatului și a patimii în noi, precum și lupta ce o avem de dus împotriva, după părinții filocalici, în special în sinteza Sfântul Ioan Damaschinul (†749).

Primul moment al zămisirii unui păcat este „**atacul**” sau „**momeala**”, adică apariția gândului de a săvârși păcatul. Acest gând se naște prin intermediul poftelor trupești, prin dorințe sau prin stimuli externi, fiind de obicei o ispitire de proveniență demonică. Această „momeală” sau gând nu este însă un păcat. Adesea nu știm cum a apărut, însă trebuie să luăm o atitudine față de el. Dacă îl respingem din prima clipă am scăpat, dacă însă începem să medităm asupra lui și să ne îndulcim cu el, atunci are loc al doilea pas, anume „**însoțirea**”. Prin aceasta ne însușim gândul păcătos, care nu ne mai este străin, primirea lui în gând declanșând un proces, care cu greu mai poate fi oprit. Părintele Arsenie Papacioc numea acest moment „vorbirea cu diavolul”, îndemnându-ne să nu vorbim cu acesta. Urmează „**lupta**” cu gândul păcătos. Acesta aduce argumente minții, anulând rațiunea generală care se conduce după poruncile lui Dumnezeu și înlocuind-o cu rațiunea păcatului, anume cu argumente că nu este chiar așa de rău dacă îl săvârșim, că Dumnezeu ne iartă etc. Pe baza acestor false întemeieri, dublate de lipsa de fermitate a minții noastre, pofta trezită trece în faza „**consimțirii**”. Rațiunea își dă adeziunea și urmează „**făptuirea**” păcatului în suflet (ura cuiiva) sau în trup (desfrânarea). Această schemă se repetă de multe ori până când păcatul devine patimă, iar prin aceasta se atinge ultima etapă numită „**robirea**”. Robirea omului are loc la fiecare săvârșire a păcatului, omul își pierde libertatea interioară, iar robii de patimi se hrănesc cu lucruri finite, care nu pot astâmpăra dorului său după infinit. Neuroștiințele arată astăzi că în creier se formează trasee neuronale, care devin asemeni unor cărări bătătorite pe care mintea umblă în același mod.

Evagrie Ponticul arată în lucrările sale ascetice, că putem ieși din această robie **dacă antrenăm mintea să devină fermă** prin citirea Scripturii, priveghere și rugăciune, prin

veștejirea poftei aprinse prin foame și osteneală, și prin domolirea mâniei prin psalmodie, îndelungă-răbdare și milă. Așa să ne ajute Bunul Dumnezeu!

Pr. Daniel Benga